

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 05.09.2005
KOM(2005) 408 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO

Yhteisön siviili-ilmailupolitiikan kehittäminen suhteessa Australiaan

1. JOHDANTO

- 1.1 Kansainvälistä lentoliikennettä säännellään perinteisesti yksittäisten valtioiden tekemillä kahdenvälisillä sopimuksilla. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 5. marraskuuta 2002 antamien niin sanottujen *open skies* –tuomioiden myötä ulkoinen ilmailupolitiikka siirtyi kuitenkin yhteisön tasolle.

Kuten Euroopan komission tiedonannossa *Yhteisön ulkoisen ilmailupolitiikan kehittämisestä*¹ todetaan, Euroopan yhteisön ja tiettyjen kolmansien maiden väliset sopimukset tarjoavat merkittävää lisäarvoa, sillä markkinoiden avautumisen myötä ne luovat uusia taloudellisia mahdollisuuksia ja edistävät investointeja. Tällaisilla sopimuksilla voidaan myös parhaiten turvata tasapuoliset kilpailuedellytykset edistämällä sääntelyn lähentämistä.

Tästä syystä Euroopan komissio on ehdottanut kohdennettujen neuvottelujen aloittamista sellaisten kattavien lentoliikennesopimusten tekemiseksi maailman keskeisillä markkina-alueilla, joilla pyritään parantamaan mahdollisuuksia vahvistaa Euroopan teollisuutta ja turvaamaan tasavertaiset kilpailuedellytykset samalla kun pyritään uudistamaan kansainvälistä siviili-ilmailua.

- 1.2 Australia pyysi lokakuussa 2003 neuvottelujen aloittamista Euroopan yhteisöön suuntautuvan lentoliikenteen vapauttamista koskevasta sopimuksesta. Markkinasuuntautuneen talous- ja liikennepolitiikkansa ja korkeatasoisen sääntelynsä ansiosta Australia on ilmeinen ja lupaava ehdokas tekemään uuden sukupolven lentoliikennesopimuksen Euroopan yhteisön kanssa.

Tästä syystä Australia nimetään komission tiedonannossa *Yhteisön ulkoisen ilmailupolitiikan kehittämisestä* yhteisön laajuisen sopimuksen yhdeksi keskeiseksi kohdemaaksi. Neuvosto mainitsee yhteisön ulkoisen ilmailupolitiikan kehittämisestä antamissaan päätelmissä² nimenomaisesti Australian kattavia neuvotteluvaltuutuksia koskevien tulevien pyyntöjen mahdollisena kohteena.

- 1.3 Australia on myöskin osoittanut olevansa sitoutunut uudistamaan lentoliikenteen sääntelykehystä yhdessä Euroopan yhteisön kanssa parafoimalla 7. huhtikuuta 2005 Euroopan yhteisön ja Australian välisen tiettyjä lentoliikenteen näkökohtia koskevan sopimuksen.

Lentoliikenteen vapauttamista koskeva sopimus Australian kanssa parantaa yhteisön jo ennestään hyviä suhteita Australiaan, sillä Australia jakaa kansainvälisen lentoliikenteen sääntelykehyksen uudistamista koskevat yhteisön tavoitteet. Sopimus tuo taloudellista hyötyä lentoyhtiöille, lentoasemille, matkustajille, rahtiasiakkaille, matkailualalle ja taloudelle yleensä sekä Euroopan unionissa että Australiassa. Lisäksi yhtä suuri merkitys on sillä, että sopimus on virstanpylväs matkalla kohti lentoliikennealan sääntelykehyksen kansainvälistä uudistamista.

---

¹ KOM(2005) 79 lopullinen, 11.3.2005.

² Neuvoston 27. kesäkuuta 2005 tekemät päätelmät yhteisön ulkoisen ilmailupolitiikan kehittämisestä.

- 1.4 Komissio suositteleeikin tässä tiedonannossa, että neuvosto valtuuttaisi sen neuvottelemaan kattavan sopimuksen avoimesta lentoliikennealueesta Australian kanssa. Sopimuksessa markkinoiden vapauttamiseen tulisi liittyä rinnakkainen sääntely-yhteistyö ja/tai sääntelyn lähentäminen etenkin eräillä ensisijaisilla aloilla, joita ovat muun muassa lentoturvallisuus, turvatoimet, ympäristönsuojelu, matkustajien suojelu ja kilpailusääntöjen soveltaminen. Näin voitaisiin taata tasapuoliset toimintaedellytykset ja yhtäläiset ja yhdenvertaiset kilpailuolosuhteet.

Australian liikenne- ja alueellisten palvelujen ministeriön (*Department of Transport and Regional Services*) ja Euroopan komission yksiköiden välillä viime vuosina käyty tunnusteleva yhteydenpito on osoittautunut niin myönteiseksi, että sen perusteella voidaan hyvin aloittaa viralliset neuvottelut Australian kanssa.

2. EUROOPAN YHTEISÖN JA AUSTRALIAN VÄLISEN LENTOLIIKENTEEN NYKYINEN SÄÄNTELYKEHYS

EU:n jäsenvaltioiden ja Australian kahdenväliset lentoliikennesopimukset

- 2.1 Australian ja EU:n välistä lentoliikennettä säännellään nykyisin viidellätoista kahdenvälisellä lentoliikennesopimuksella³. Australian ja muiden kymmenen EU:n jäsenvaltion välisellä lentoliikenteellä ei tällä hetkellä ole mitään oikeusperustaa.

Yhteisön ja Australian välisen lentoliikenteen nykyisessä sääntelykehyksessä lentoyhtiöt, matkustajat ja rahtiasiakkaat eivät voi täysin hyödyntää vapaiden markkinoiden etuja. Voimassa olevat kahdenväliset lentoliikennesopimukset luovat epätasapainoiset puitteet EU:n ja Australian väliselle lentoliikenteelle, sillä kaikissa sopimuksissa ei mennä yhtä pitkälle käytettävissä olevien oikeuksien ja kapasiteettien suhteen. Nämä eroavuudet jäsenvaltioiden ja Australian välisissä kahdenvälisissä lentoliikennesopimuksissa johtavat siihen, että yhteisön lentoliikenteen harjoittajilla ei ole tasa-arvoisia mahdollisuuksia päästä markkinoille.

- 2.2 Kuten useimmat kahdenväliset lentoliikennesopimukset, myös EU:n jäsenvaltioiden ja Australian väliset voimassa olevat kahdenväliset lentoliikennesopimukset sisältävät kansallisuutta koskevia rajoituksia, jotka Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut laittomiksi. Euroopan komissio ja Australian ilmailuviranomaiset tekivät huhtikuussa 2005 tiettyjä lentoliikenteen näkökohtia koskevan sopimuksen ('horisontaalinen sopimus')⁴, jossa nämä kansallisuuslausekkeet korvataan yhteisön lausekkeella. Sopimuksen mukaan kaikki EU:n lentoliikenteen harjoittajat voivat periaatteessa – käytössä olevien liikenneoikeuksien rajoissa – liikennöidä Australiaan mistä tahansa sellaisesta EU:n jäsenvaltiosta, johon ne ovat sijoittautuneet. Edellä mainitun epätasapainon vuoksi Australian kanssa tehtyyn horisontaaliseen sopimukseen oli lisättävä lauseke, jolla estetään voimassa oleviin kahdenvälisiin

---

³ Kahdenvälisen lentoliikennesopimuksen Australian kanssa ovat tehneet Alankomaat, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Luxemburg, Malta, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi, Tanska, Tšekki ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁴ Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön ja Australian hallituksen välisen tiettyjä lentoliikenteen näkökohtia koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta, KOM(2005) 264.

sopimuksiin sisältyvien erilaisten liikenneoikeuksia koskevien rajoitusten mahdollinen kiertäminen.

Lentoliikenteen sääntelykehys Australiassa

- 2.3 Australia on viime vuosina tehnyt suuria muutoksia lentoliikennepolitiikassaan. Muutoksilla pyritään edistämään matkailua ja kauppaa. Australian noudattamaan lentoliikennepolitiikkaan sisältyvät markkinoiden vapauttaminen kansainvälisillä lentoliikennesopimuksilla, lentoyhtiöiden omistussuhteiden vapauttaminen ja kansainvälisen lentoliikenteen vapauttaminen monenvälisesti.
- 2.4 Lentoliikenneoikeudet, jotka ovat australialaisten lentoliikenteen harjoittajien käytettävissä kahdenvälisen lentoliikennesopimusten nojalla, jakaa yksittäisille lentoliikenteen harjoittajille riippumaton kansainvälisestä lentoliikenteestä vastaava komissio (*International Air Services Commission*). Liikenneoikeuksia jaettaessa pyritään edistämään taloudellista tehokkuutta luomalla kilpailua kansainvälisten lentoliikennepalvelujen tarjonnassa⁵.
- 2.5 Australia on tehnyt 22 maan kanssa ns. *open skies* –sopimukset, joihin sisältyy rajoittamattomat liikenneoikeudet ainoastaan rahdin osalta.

Australian ja Uuden-Seelannin välillä sovittiin vuonna 1996 lentoliikenteen sisämarkkinoista (*Single Aviation Market*, SAM), jotka toteutettiin vuonna 2002. Lentoliikenteen sisämarkkinoiden toteuttamisen jälkeen Australian ja Uuden-Seelannin välistä säännöllistä matkustajaliikennettä harjoittavien lentoyhtiöiden määrä on kasvanut kahteentoista, minkä seurauksena matkustajaliikenne on kasvanut voimakkaasti. Lentoliikenteen sisämarkkinoilla australialaisilla lentoliikenteen harjoittajilla on pääsy Uuden-Seelannin sisäisille lennoille ja päinvastoin.

Lentoliikenteen sisämarkkinoilla molempien maiden lentoliikenteen harjoittajat voivat liikennöidä rajoituksetta minkälaisella kapasiteetilla tahansa (myös kabotaasiliikenteessä) sillä edellytyksellä, että ne täyttävät joko Australian tai Uuden-Seelannin kotimaanmarkkinoilla liikennöimistä koskevat vaatimukset ja ovat vähintään 50 prosenttisesti Australian ja/tai Uuden-Seelannin kansalaisten omistuksessa ja määräysvallassa. Molempien maiden lentoturvallisuusviranomaiset ovat myös sopineet kaikkien ilmailuun liittyvien lupien ja todistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta.

- 2.6 Vuonna 1990 tapahtuneen Australian markkinoiden vapauttamisen jälkeen australialaisten lentoyhtiöiden ulkomaalaiseen omistukseen ei kohdistu mitään rajoituksia *Quantas*-lentoyhtiötä lukuun ottamatta. Ulkomaalaiset henkilöt, myös ulkomaalaiset lentoyhtiöt, voivat omistaa 100 prosenttia kotimaanliikennettä harjoittavan australialaisen lentoyhtiön osakepääomasta. Kansainvälistä liikennettä harjoittavien lentoyhtiöiden ulkomaalainen omistus on kuitenkin rajoitettu 49 prosenttiin sen varmistamiseksi, että muut maat hyväksyvät lentoliikenteen harjoittajan nimeämisen, koska useimmat kahdenväliset lentoliikennesopimukset perustuvat yhä perinteisiin kansallisiin omistajuusvaatimuksiin⁶. Australian tärkeimmän kansainvälisen lentoyhtiön omistusta ja määräysvaltaa koskevista

---

⁵ International Air Services Commission Act 1992, Section 3.

⁶ Air Navigation Act 1920, Section 11A.

erityissäännöistä on säädetty vuonna 1992 annetussa Quantasin myyntiä koskevassa asetuksessa (*Qantas Sale Act*), jossa yksittäisen ulkomaalaisen investoijan omistusosuus rajoitetaan 25 prosenttiin. Australian hallitus harkitsee kuitenkin parhaillaan Quantasin ulkomaalaista omistusta koskevien rajoitusten purkamista.

- 2.7 Kilpailunvastainen käyttäytyminen lentoliikennealalla on kielletty kauppatapoja koskevalla asetuksella (*Trade Practices Act*), jonka täytäntöönpanon valvonnasta vastaa Australian kilpailu- ja kuluttajavirasto (*Australian Competition and Consumer Commission*).

Siviili-ilmailun turvallisuusviranomaisen (*Civil Aviation Safety Authority*) vastaa ilma-alusten sertifiointista, lupien myöntämisestä ja turvallisuusvalvonnasta, ulkomaalaisten ilma-alusten tarkastukset mukaan luettuina. Australiassa rekisteröityjen lentoyhtiöiden turvallisuustilastot ovat erinomaiset.

3. EUROOPAN UNIONIN JA AUSTRALIAN VÄLISTEN SUHTEIDEN LÄHENTÄMINEN EDELLEEN

- 3.1 Australia on Euroopan unionin läheinen poliittinen kumppani. Euroopan unionin ja Australian välisille suhteille ovat luonteellomaisia yhteiset arvot ja yhtenevät maailmanlaajuiset tavoitteet.

Euroopan unioni ja Australia ovat sinetöineet kahdenvälisen yhteistyönsä vuonna 1997 annetulla yhteisellä julistuksella, jonka perustana on yhteinen halu edistää maailmantalouden suotuisaa kehitystä vapaiden ja avointen markkinoiden periaatteiden pohjalta.

- 3.2 Euroopan unioni on Australian tärkein kauppakumppani. Euroopan unionin vienti Australiaan on kasvanut tasaisesti, ja vuonna 2003 sen arvo oli 18 miljardia euroa. Euroopan unionin tuonti Australiasta oli arvoltaan 9 miljardia euroa vuonna 2003. Euroopan unioni on Australian tärkein kauppakumppani myös palvelujen alalla. Australian ja Euroopan unionin välinen palvelukauppa kasvaa jatkuvasti, ja vuonna 2003 sen osuus kaikesta kaupasta oli lähes 40 prosenttia; huomattavan osan tästä muodostavat liikennepalvelut. Euroopan unioni on myös Australian tärkein ulkomaisten investointien lähde ja toiseksi tärkein ulkomainen investointikohde.

- 3.3 Euroopan unionin ja Australian välisen yhteistyön toimintasuunnitelmaa tarkistettiin vuonna 2004, ja siihen sisältyy nyt kahden kumppanin välinen läheinen yhteistyö, jolla pyritään edistämään lentoliikenteen vapauttamista erilaisilla kansainvälisillä foorumeilla. Lisäksi koska molemmat osapuolet ovat sitoutuneet lentoliikenteen vapauttamiseen, kahdenvälisiä neuvotteluja lentoliikenteen alalla pidetään tervetulleina.

Australian hallitus vahvisti helmikuussa 2005 pidetyssä EU:n ja Australian ministeritroikan kokouksessa olevansa kiinnostunut tekemään lentoliikennesopimuksen yhteisön kanssa. Lentoliikennesopimus edistäisi merkittävästi Euroopan unionin ja Australian kahdenvälisen suhteiden jatkuvaa lujittamista.

4. EUROOPAN YHTEISÖN JA AUSTRALIAN VÄLISEN KATTAVAN LENTOLIIKENNESOPIMUKSEN TALOUDELLISET HYÖDYT

- 4.1 Euroopan unionin ja Australian välisillä suorilla lennoilla kuljetetaan vuosittain noin miljoonaa matkustajaa. Euroopan unionin ja Australian välisiä suoria matkustajalentoja liikennöivät tällä hetkellä *Quantas* ja *British Airways* yhteisen palvelusopimuksen mukaisesti sekä *Austrian Airlines* ja *Virgin Atlantic*. Pitkän välimatkan vuoksi Euroopan ja Australian välisillä lennoilla on kuitenkin tehtävä ainakin yksi välilasku. Tästä syystä koneenvaihtoa edellyttävät reitit, joihin liittyy jatkoyhteys Kaakkois-Aasiasta tai Persianlahden alueelta, ovat kilpaileva vaihtoehto yhden välilaskun suorille lennoille Euroopan unionin ja Australian välillä.

Aasian tai Lähi-idän lentoyhtiöt kuljettavat noin puolet kaikista matkustajista EU:n ja Australian välillä koneenvaihtoa edellyttävillä reiteillä⁷. Euroopan unionin ja Australian välisten lentoliikennemarkkinoiden suuruus on siten lähes kaksi miljoonaa matkustajaa vuodessa. Tämä merkitsee sitä, että Australia on yksi Euroopan suurimmista kaukolentomarkkinoista.

- 4.2 Useimmat Euroopan ja Australian väliset lennot tekevät yhden välilaskun Aasiassa. Koska tällaisen liikenteen kannattavuus riippuu mahdollisuudesta kuljettaa matkustajia välilaskupaikan ja Australian välillä, välilaskupaikan ja Australian välisillä viidennen vapauden liikenneoikeuksilla⁸ on huomattava taloudellinen arvo EU:n lentoliikenteen harjoittajille. Australiaan ja Australiasta liikennöivät EU:n lentoliikenteen harjoittajat kuljettavat huomattavan osan Australian ja Singaporen, Thaimaan, Malesian ja Hongkongin välisistä matkustajista ja rahdista.

Yhteisön lähestymistavan hyödyt ja lisäarvo

- 4.3 Vaikka Euroopan yhteisön ja Australian välisen lentoliikenteen vapauttamisen välittömät taloudelliset vaikutukset EU:n talouteen olisivatkin lieviä lyhyellä aikavälillä, koska suorien lentojen osuus EU:n ja Australian välisistä lentoliikennemarkkinoista on rajallinen, rajoitusten poistaminen voisi avata uusia markkinanäkymiä EU:n lentoliikenteen harjoittajille ja kasvattaa suorien lentojen osuutta EU:n ja Australian välisillä markkinoilla. Kaikkien rajoitusten poistaminen EU:n ja Australian välisessä liikenteessä parantaisi EU:n lentoliikenteen harjoittajien mahdollisuuksia kilpailla niiden Lähi- ja Kaukoidän lentoliikenteen harjoittajien kanssa, jotka ovat vallanneet merkittävän osan EU:n ja Australian välisistä markkinoista. Tämä lisäisi entisestään EU:n matkustajien valinnanvaraa Australian lennoilla. Se antaisi EU:n lentoliikenteen harjoittajille mahdollisuuden kasvattaa markkinaosuuttaan tärkeillä kaukoliikennemarkkinoilla.

Suorien lentojen lisääntyminen edistäisi EU:n ja Australian välistä kauppaa ja matkailua ja toisi siten laajempia hyötyjä EU:n taloudelle. Myös lentoasemat ja ilmailuun liittyvät toimialat sekä lentokoneteollisuus hyötyisivät EU:n ja Australian välisen lentoliikenteen kasvusta.

---

⁷ Lähde: Australian Competition and Consumer Commission (2004).

⁸ Viidennen vapauden liikenneoikeuksilla tarkoitetaan lentoliikenteen harjoittajan oikeutta kuljettaa matkustajia ja rahtia yhdestä maasta johonkin kolmanteen maahan reiteillä, jotka alkavat lentoliikenteen harjoittajan kotimaasta. Esim. Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja voi kuljettaa matkustajia Singaporen ja Australian välillä Yhdistyneestä kuningaskunnasta lähtevällä lennolla.

4.4 Nykyaikaisen sääntelykehityksensä ja markkinasuuntautuneen talous- ja liikennepolitiikkansa ansiosta Australia on ilmeinen ehdokas, jonka kanssa yhteisö voi tiivistää ilmailusuhteitaan avoimella lentoliikennealueella – tämä koskee sekä markkinoille pääsyä että sääntely-yhteistyötä ja sääntelyn lähentämistä. Tiiviimpi sääntely-yhteistyö EU:n ja Australian välillä helpottaisi entisestään EU:n ja Australian välistä lentoliikennettä.

4.5 Lyhyen aikavälin taloudellisia vaikutuksia tärkeämpiä ovat kuitenkin keskipitkän aikavälin taloudelliset vaikutukset muilla lentoliikennemarkkinoilla. Avointen kansainvälisten lentoliikennemarkkinoiden taloudelliset hyödyt on osoitettu selvästi komission teettämässä tutkimuksessa, joka koskee EU:n ja Yhdysvaltojen välisen avoimen lentoliikennealueen taloudellisia vaikutuksia⁹. On todennäköistä, että lentoliikenne kasvaa, kun siltä poistetaan viikoittaisia vuoroja ja lentoreittejä koskevat rajoitukset. Kun markkinoille pääsy vapautetaan, lentoliikenteen harjoittajat voivat hyödyntää uusia markkinamahdollisuuksia ja liikennöidä reittejä, joita niiden asiakkaat haluavat. Myös rajat ylittävät investointivirrat tuovat uusia tehokkuushyötyjä.

EU:n ja Australian välisen lentoliikenteen täydellinen vapauttaminen voidaan toteuttaa ainoastaan yhteisön tasolla. Koska EU:n lentoliikenteen harjoittajien omistusta koskevista vaatimuksista säädetään EU:n lainsäädännössä, yhteisön on toteutettava omistusta ja määräysvaltaa koskevien vaatimusten vastavuoroinen vapauttaminen.

Muiden kolmansien maiden kanssa solmittavien lentoliikennesuhteiden laajemmat vaikutukset toisivat merkittäviä hyötyjä yhteisön taloudelle. Australian ja Uuden-Seelannin väliset lentoliikenteen sisämarkkinat ja näiden maiden markkinoilla jo saavutettu suuri lähentyminen lisäisivät vielä Australian kanssa luotavan avoimen lentoliikennealueen hyötyjä, koska yhdistetyt markkinat olisivat suuremmat.

Avointen lentoliikennemarkkinoiden ansiosta:

- lentoyhtiöiden tehokkuus ja kansainvälinen kilpailukyky paranisivat,
- matkustajilla ja rahtiasiakkailta olisi enemmän valinnanvaraa,
- lentoasemat, ilmailuun liittyvät palvelumarkkinat ja lentokoneteollisuus hyötyisivät lentoliikenteen kasvusta,
- liikenteen lisääntyminen edistäisi kauppaa- ja matkailuvirtojen kasvua.

4.6 Selkeät potentiaaliset hyödyt, jotka aiheutuvat avointa lentoliikennealuetta koskevan sopimuksen tekemisestä Australian kanssa, on vahvistettu riippumattomien konsulttien tekemässä vaikutusarvioinnissa. Vaikka lyhyen aikavälin taloudelliset hyödyt voivatkin jäädä melko vähäisiksi, koska yhteisön ja Australian välillä ei ole välilaskuttomia lentoja ja kun otetaan huomioon nykyinen markkinoille pääsyn aste, Australian kanssa tehtävällä sopimuksella olisi tästä huolimatta merkittävä taloudellinen vaikutus. Hiljattain tehty tutkimus vahvistaa, että lentoliikenteen

---

⁹ The Brattle Group, *The Economic Impact of an EU-US Open Aviation Area*, Euroopan komissiolle tehty tutkimus, joulukuu 2002.

sääntely- ja poliittinen kehys Australiassa mahdollistaa sen, että yhteisö voi saavuttaa Australian kanssa mallisopimuksen, joka johtaisi sääntelyn suurempaan lähentymiseen ja tarjoaisi uusia mahdollisuuksia EU:n teollisuudelle ja käyttäjille. Avoin lentoliikennealue Australian kanssa parantaisi EU:n lentoyhtiöiden kilpailukykyä suhteessa Lähi- ja Kaukoidästä tuleviin kilpailijoihin EU:n ja Australian välisillä markkinoilla. Se voisi lisätä suoria lentoja EU:n ja Australian välillä ja johtaa lentoliikenteen parempaan jakautumiseen (nykyisin liikenne on keskittynyt Lontooseen). Se voisi lisätä yhden välilaskun lentoja EU:n eri kaupunkien ja Australiassa sijaitsevien kohteiden välillä, mikä helpottaisi EU:n matkustajien liikkumista. Tutkimuksessa korostetaan myös Euroopan lentoyhtiöille, lentoliikenteen käyttäjille ja muille talouden toimijoille pidemmällä aikavälillä koituvia merkittäviä taloudellisia hyötyjä, kun otetaan huomioon sopimuksen vaikutukset EU:n suhteisiin muihin maihin.

5. PÄÄTELMÄT: TULEVAN EU:N JA AUSTRALIAN VÄLISEN LENTOLIIKENNESOPIMUKSEN MERKITTÄVÄ LISÄARVO

- 5.1 EU:n ja Australian välinen nykyaikainen lentoliikennesopimus tarjoaisi merkittäviä uusia mahdollisuuksia lentoliikenteen kehittämiseksi kilpailuun perustuvassa ja tasapuolisessa toimintaympäristössä. Lisäksi se lujittaisi vielä entisestään EU:n ja Australian välisiä erinomaisia kaupallisia ja poliittisia suhteita.

Euroopan unionin ja Australian välisen lentoliikennekumppanuuden mallin taustalla on halu edistää uudistuksia kansainvälisellä tasolla. Tuloksena syntyvä sopimus Euroopan yhteisön ja Australian välisen lentoliikenteen vapauttamisesta korvaisi voimassa olevat kahdenväliset lentoliikennesopimukset Australian ja EU:n jäsenvaltioiden välillä ja loisi EU:n ja Australian väliselle liikenteelle nykyaikaisen kehyksen, jossa markkinoille pääsy olisi mahdollisimman vapaata ja lakisääteiset vaatimukset mahdollisimman tiukkoja. Se voisi siten tarjota mallin laajennetulle lentoliikennekumppanuudelle myös muiden kolmansien maiden kanssa.

- 5.2 Neuvoteltaessa avointa lentoliikennealuetta koskevasta sopimuksesta Australian kanssa tavoitteena on markkinoille pääsyn vapauttaminen ja investointimahdollisuuksien avaaminen. Markkinoille pääsyn vapauttamista ei voida rajoittaa kolmannen ja neljännen vapauden liikenneoikeuksiin, vaan sen on koskettava myös viidennen vapauden oikeuksia¹⁰. Euroopasta ei voida tehdä välilaskuttomia lentoja Australiaan. EU:n ja Australian väliset lennot tekevät siten yhden välilaskun paikoissa, jotka ovat itsessään merkittäviä markkinoita, kuten Singaporessa, Thaimaassa tai Hongkongissa. Välilaskupaikkojen ja Australian välisten reittien liikennöinti ei olisi taloudellisesti kannattavaa ilman vastaavia liikenneoikeuksia. Tällaisia välilaskupaikkoja koskevat viidennen vapauden liikenneoikeudet ovat olennaisen tärkeitä, jotta sopimuksesta saataisiin kaikki sen mahdolliset hyödyt.

---

¹⁰ Kolmannen vapauden liikenneoikeuksilla tarkoitetaan oikeutta kuljettaa matkustajia ja rahtia EU:sta Australiaan. Neljännen vapauden liikenneoikeuksilla tarkoitetaan oikeutta kuljettaa matkustajia ja rahtia Australiasta EU:hun. Viidennen vapauden liikenneoikeuksilla tarkoitetaan oikeutta kuljettaa matkustajia ja rahtia välilaskupaikasta Australiaan EU:sta lähtevällä reitillä.

Eräät jäsenvaltiot ovat jo toteuttaneet markkinoille pääsyn vastavuoroisen vapauttamisen Australian kanssa. Toiset jäsenvaltiot taas eivät ole vielä saavuttaneet suurta markkinoille pääsyn astetta suhteissaan Australiaan. Tämä epätasapaino on johtanut siihen, että yhteisön lentoliikenteen harjoittajilla on epätasa-arvoiset mahdollisuudet päästä markkinoille, mikä on ristiriidassa sen kanssa, että kaikilla yhteisön lentoliikenteen harjoittajilla tulisi olla tasavertaiset toimintamahdollisuudet yhtenäismarkkinoilla. Yhteisön tasolla tehtävä kattava lentoliikennesopimus yhdenmukaistaisi yhteisön lentoliikennesuhteita Australian kanssa ja antaisi kaikille yhteisön lentoliikenteen harjoittajille yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet harjoittaa lentoliikennettä Australiaan. Yhteisön tasolla käytävillä neuvotteluilla voitaisiin saavuttaa markkinoiden täydellinen vapauttaminen. Hiljattain käymissään kahdenvälisissä neuvotteluissa jäsenvaltioiden kanssa Australia totesi, että markkinoille pääsyn täydellinen vapauttaminen, mukaan luettuina seitsemännen ja kahdeksannen vapauden liikenneoikeudet¹¹, voidaan toteuttaa ainoastaan yhteisön eikä yksittäisten jäsenvaltioiden kanssa.

Sopimuksen tekeminen loisi myös uusia markkinamahdollisuuksia niiden jäsenvaltioiden lentoliikenteen harjoittajille, joilla ei tällä hetkellä ole mitään lentoliikenneoikeuksia Australiaan tai Australiasta. Yhteisön tasolla tehtävä lentoliikennesopimus antaisi myös pienemmille lentoyhtiöille mahdollisuuden laajentaa reittiverkkonsa Australiaan. Vaikka liikenteen kysyntä useiden jäsenvaltioiden ja Australian välillä ei välttämättä tekisikään suorista lennoista taloudellisesti kannattavia, lentoyhtiöt voisivat hakea taloudellisia hyötyjä yhteistunnusjärjestelyillä Australiaan suuntautuvilla ja sieltä lähtevillä lennoilla.

EU:n ja Australian välisen sopimuksen myötä Euroopan lentoliikenneala voisi hyötyä vapaammasta markkinoille pääsystä Australiaan suuntautuvilla ja sieltä lähtevillä lennoilla. Nykyisten rajoitusten poistaminen auttaisi Euroopan lentoliikennealaa kilpailemaan Lähi- ja Kaukoidän lentoyhtiöiden kanssa, jotka ovat vallanneet merkittävän markkinaosuuden EU:n ja Australian välisistä lennoista. Persianlahden alueen tai Kaakkois-Aasian kautta kulkevien ja koneenvaihtoa edellyttävien yhteyksien korvaaminen lisäämällä suoria lentoja EU:sta hyödyttäisi EU:n lentoasemia. EU:n ja Australian avointa lentoliikennealuetta koskeva sopimus antaisi Euroopan lentoliikennealalle mahdollisuuden investoida Australiaan ja hyödyntää Australiasta peräisin olevaa pääomaa. Sopimus antaisi myös eurooppalaisille rahdinkuljettajille mahdollisuuden luoda kansainvälisiä rahtireittejä Aasian ja Tyynenmeren alueella ja parantaa siten toimintansa tehokkuutta. Ne voisivat myös tarjota palveluja maailmanlaajuisen asiakaskuntansa tarpeiden mukaan, kun niiden ei enää tarvitsisi yhdistellä kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvia liikenneoikeuksia. Vapaat markkinat ja niistä seuraava kilpailun lisääntyminen Euroopan ja Australian välisillä reiteillä toisi myös lisähyötyjä eurooppalaisille matkustajille ja rahtiajille.

---

¹¹ Seitsemännen vapauden liikenneoikeuksilla tarkoitetaan oikeutta kuljettaa matkustajia ja rahtia kahden maan välillä lentoliikenteen harjoittajan kotimaan ulkopuolella, esim. EU:n lentoliikenteen harjoittaja liikennöi Australian ja Uuden-Seelannin välillä. Kahdeksannen vapauden liikenneoikeuksilla tarkoitetaan oikeutta kuljettaa matkustajia ja rahtia kolmannen maan kotimaanreiteillä.

- 5.3 Vapaat lentoliikennemarkkinat tarvitsevat kehyksen, joka takaa tasavertaiset kilpailuedellytykset ja turvallisuuden, turvatoimien ja ympäristönsuojelun korkean tason. Siksi sopimuksella pitäisi myös ylläpitää ja parantaa lentoturvallisuuden, turvatoimien ja ympäristönsuojelun korkeaa tasoa Euroopan unionin ja Australian välisessä lentoliikenteessä. Se loisi tasapuoliset toimintaedellytykset, joiden avulla voitaisiin välttää kilpailun vääristymät.

Ympäristönäkökohtien osalta sopimuksen on vastattava EU:n sitoutumista kestäväan kehitykseen. Edellä kuvattujen taloudellisten hyötyjen lisäksi lentoliikenteen odotetulla kasvulla on myös kielteisiä sivuvaikutuksia, jotka liittyvät erityisesti ilmanlaatuun ja meluun lentoasemien ympäristössä. Lisäksi lentoliikenne vaikuttaa osaltaan maailmanlaajuisen ilmastomuutokseen. On tärkeää, ettei sopimus rajoita EU:n mahdollisuuksia soveltaa sääntely- tai taloudellisia välineitä näiden haittavaikutusten lieventämiseksi.

Terveen kilpailun varmistaminen on myös yksi keskeinen kysymys vapailla lentoliikennemarkkinoilla. Koska yhteisön ja Australian välisen kattavan lentoliikennesopimuksen avulla voidaan saavuttaa sääntelyn entistä suurempi lähentyminen, se takaisi kilpailuun perustuvat tasapuoliset toimintaedellytykset, joiden avulla voitaisiin välttää kilpailun vääristymät.

Australialla on hyvät valmiudet lähentää lainsäädäntöään yhteisön kanssa, joten mahdollisuudet laaja-alaiseen sääntelyn lähentämiseen yhteisön ja Australian välillä ovat erinomaiset.

Sääntelyn lähentäminen voidaan saavuttaa vain yhteisön tasolla. Tällaista sääntely-yhteistyötä ei voidaan taata riittävällä tavalla kahdenvälisillä sopimuksilla. EU:n ja Australian välisellä sopimuksella luotaisiin yhteistyömekanismi, jonka avulla voidaan varmistaa, että sopimuksen sääntöjä noudatetaan ja kehitetään edelleen.

Tätä kumppanuutta voidaan kehittää asteittain kohti Euroopan yhteisön ja Australian välistä avointa lentoliikennealuetta. Alustavissa keskusteluissa on käynyt ilmi, että Australia jakaa yhteisön tavoitteen luoda kansainväliselle lentoliikenteelle nykyaikainen kehys, jossa nykyiset rajoitukset on poistettu ja palveluja voidaan tarjota maailmanlaajuisesti. Ehdotettu uusi kumppanuus antaisi muille kolmansille maille selkeän signaalin liittyä mukaan kehittämään lentoliikenteen joustavampaa kansainvälistä kehystä.

- 5.4 Australian kanssa tehtävän lentoliikennesopimuksen taloudellisia hyötyjä lisäisivät vielä tärkeimpinä välilaskupaikkoina toimivien Aasian maiden kanssa tehtävät vastaavat sopimukset. Euroopan unionin ja Australian välisen uuden kumppanuuden tulisi siis olla avoin myös muille maille, jotka mahdollisesti haluavat liittyä siihen.
- 5.5 Siviili-ilmailuala tarjoaa merkittäviä uusia mahdollisuuksia liikenneyhteistyön kehittämiseksi ja molemminpuolisia hyötyjä Australialle ja EU:lle.

Edellä mainittu huomioon ottaen Euroopan komissio suosittelee, että neuvosto valtuuttaa komission aloittamaan Australian kanssa neuvottelut kattavan lentoliikennesopimuksen tekemiseksi.

- 5.6 Komissio tekee läheistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja kaikkien niiden sidosryhmien kanssa, joita asia koskee, neuvotteluohjeissa määriteltyjen tavoitteiden syventämiseksi ja saavuttamiseksi.